याजयामास तं कण्वो विधिवद्भूरिदक्षिणं। श्रीमान्गोवितनं नाम वाजिमेधमवाप सः। यस्मिन्सहस्रं पद्मानां कण्वाय भरतो ददौ।
भरताद्भारती कीर्त्तिर्येनेदं भारतं कुलं। अपरे ये च पूर्व्वे वै भारता इति विश्रुताः।
भरतस्यान्ववाये हि देवकल्पा महौजसः। बभूवुर्ब्रह्मकल्पाश्च बहवो राजसत्तमाः।
येषामपरिमेयानि नामधेयानि सर्व्वशः। तेषान्तु ते यथामुख्यं कीर्त्तयिष्यामि भारत। महाभागान्देवकल्पान्सत्यार्ज्जवपरायणान्। २१२५
इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वणि शाकुन्तलं समाप्त मिति चतुःसप्ततोऽध्यायः ॥ ७४ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ प्रजापतेस्तु दक्षस्य मनोर्व्वैवस्वतस्य च। भरतस्य कुरोः पूरोराजमीढस्य चानघ। यादवानामिमं वंशं कौरवाणाञ्च सर्व्वशः। तथैव भरतानाञ्च पुण्यं स्वस्त्ययनं महत्।
धन्यं यशस्यमायुष्यं कीर्त्तयिष्यामि तेऽनघ। तेजोभिरुदिताः सर्व्वे महर्षिसमतेजसः।
दश प्राचेतसः पुत्राः सन्तः पुण्यजनाः स्मृताः। मुखजेनाग्निना यैस्ते पूर्व्वं दग्धा महौजसः।
तेभ्यः प्राचेतसो जज्ञे दक्षो दक्षादिमाः प्रजाः। सम्भूताः पुरुषव्याघ्र सहि लोकपितामहः। २१३०
वीरिण्या सह सङ्गम्य दक्षः प्राचेतसो मुनिः। आत्मतुल्यानजनयत्सहस्रं शंसितव्रतान्।
सहस्रसङ्ख्यान् सम्भूतान् दक्षपुत्रांश्च नारदः। मोक्षमध्यापयामास साङ्ख्यज्ञानमनुत्तमं।
ततः पञ्चाशतं कन्याः पुत्रिका अभिसन्दधे। प्रजापतिः प्रजादक्षः सिसृक्षुर्जनमेजय।
ददौ दश स धर्म्माय कश्यपाय त्रयोदश। कालस्यनयने युक्ताः सप्तविंशतिमिन्दवे।
त्रयोदशानां पत्नीनां या तु दाक्षायणी वरा। मारीचः कश्यपस्तस्यामादित्यान्समजीजनत्। २१३५
इन्द्रादीन्वीर्य्यसम्पन्नान् विवस्वन्तमथापि च। विवस्वतः सुतो जज्ञे यमो वैवस्वतः प्रभुः।
मार्त्तण्डस्य मनुर्धीमानजायत सुतः प्रभुः। यमश्चापि सुतो जज्ञे ख्यातस्तस्यानुजः प्रभुः।
धर्म्मात्मा स मनुर्द्धीमान्यत्र वंशः प्रतिष्ठितः। मनोर्व्वंशो मानवानां ततोऽयं प्रथितोऽभवत्।
ब्रह्मक्षत्रादयस्तस्मान्मनोर्जातास्तु मानवाः। ततोऽभवन्महाराज ब्रह्म क्षत्रेण सङ्गतं।
ब्राह्मणा मानवास्तेषां साङ्गं वेदमधारयन्। वेनं धृष्णुं नरिष्यन्तं नाभागेक्ष्वाकुमेव च। २१४०
कारूषमथ शर्य्यातिं तथा चैवाष्टमीमिलां। पृषध्रं नवमं प्राहुः क्षत्रधर्म्मपरायणं।
नाभागारिष्टदशमान्मनोः पुत्रान्प्रचक्षते। पञ्चाशत्तु मनोः पुत्रास्तथैवान्येऽभवन् क्षितौ।
अन्योन्यभेदात्ते सर्व्वे विनेशुरिति नः श्रुतं। पुरूरवास्ततो विद्वानिलायां समपद्यत।
सा वै तस्याऽभवन्माता पिता चैवेति नः श्रुतं। त्रयोदश समुद्रस्य द्वीपानश्नन्पुरूरवाः। अमानुषैर्वृतः सर्व्वैर्म्मानुषः सन्महायशाः।
विप्रैः स विग्रहं चक्रे वीर्य्योन्मत्तः पुरूरवाः। जहार च स विप्राणां रत्नान्युत्क्रोशतामपि। २१४५
सनत्कुमारस्तं राजन् ब्रह्मलोकादुपेत्य ह। अनुदर्शं ततश्चक्रे प्रत्यगृह्णान्नचाप्यसौ।
ततो महर्षिभिः क्रुद्धैः सद्यः शप्तो व्यनश्यत। लोभान्वितो बलमदान्नष्टसंज्ञो नराधिपः।
सहि गन्धर्व्वलोकस्यानुर्व्वश्या सहितो विराट्। आनिनाय क्रियार्थेऽग्नीन्यथावद्विहितांस्त्रिधा।
षट्सुता जज्ञिरे चैलादायुर्धीमानमावसुः। दृढायुश्च वनायुश्च शतायुश्चोर्व्वशीसुताः।